УДК 371.315.7

Мирсагатова Умида Захидовна
катта укитувчи
Тошкент кимё-технология институти
Узбек тили ва профессионал таълим кафедраси
Тошкент, Узбекстон
umida.mirsagatova.70@mail.ru

ЧЕТ ТИЛИ ФАНИДАН ТАЛАБАЛАРНИНГ МУСТАКИЛ ИШИНИ ТАШКИЛ КИЛИШДА «КЕЙС-СТАДИ»ДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

Annotatsiya. Maqolada talabalarga chet tilini o‘rgatishda “Keys stadi” usulidan foydalanish, uni amalga oshirish bosqichlari: ishni loyihalash, jumladan, talabalarning ishni tahlil qilish faoliyati, talabalarning darsdan tashqari keys topshiriqlarini bajarishi bo’yicha individual mashg‘ulotlari, auditoriyada talabalarning jamoaviy/guruh bo’lib ishlashlarini tahlil qilishga bag‘ishlangan.

Adabiyotlar tahlili asosida universitetda chet tilini o‘qitishning o‘ziga xos xususiyatlari boshqa tildagi didaktik, autentik matn tahlili va chet tilida bahs tuzish, talabaning chet tilida tayyorlanmagan og'zaki bayonotini shakllantirish sifatidagi “Keys stadi” metodini amalga oshirish mazmuni va jarayoniga qo‘yiladigan o‘ziga xos talablarni belgilashi ko‘rsatilgan.

Калит сузлар:chet tilidagi matn, chet tilidagi ta’lim muhokamasi, matnni tushunish

Мирсагатова Умида Захидовна
Старший преподаватель
Ташкентский химико-технологический институт
Кафедра Узбекского языка и профессиональной подготовки
г.Ташкент, Узбекистан
umida.mirsagatova.70@mail.ru

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ «КЕЙС-СТАДИ» В ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Аннотация. Статья посвящена применению метода «Кейс-стади» в обучении студентов иностранному языку, этапам его реализации: конструирования кейса, включения студентов в деятельность по анализу кейса, индивидуальной внеаудиторной работе студента по анализу кейса, выполнения заданий к кейсу, коллективной/групповой работы студентов в аудитории. На основе анализа литературы показано, что особенности преподавания иностранного языка в вузе определяют специфические требования к содержательной и процессуальной стороне реализации метода «Кейс-стади» как анализа иноязычного дидактизированного аутентичного текста и организации дискуссии на иностранном языке, формулирования студентом устного неподготовленного высказывания на иностранном языке.

Ключевые слова: Кейс-стади, кейс, иноязычный текст, учебная дискуссия на иностранном языке, понимание текста.

Mirsagatova Umida Zakhidovna
Senior Lecturer
Tashkent Institute of Chemical Technology
Department of Uzbek language and professional training
Tashkent, Uzbekistan
umida.mirsagatova.70@mail.ru

PECULIARITIES OF USING "CASE STUDY" IN THE ORGANIZATION OF STUDENTS' INDEPENDENT WORK IN A FOREIGN LANGUAGE

Annotation. The article is devoted to the application of the "Case Study" method in teaching students a foreign language, the stages of its implementation: designing a case, including students in the activity of case analysis, individual extracurricular work of a student on case analysis, completing assignments for a case, collective / group work of students in the classroom. Based on the analysis of the literature, it is shown that the features of teaching a

foreign language at a university determine the specific requirements for the content and procedural side of the implementation of the "Case Study" method as an analysis of a foreign language didacticized authentic text and organization of a discussion in a foreign language, the formulation by a student of an unprepared oral statement in a foreign language.

Key words: Case study, case study, foreign language text, educational discussion in a foreign language, text understanding.

Kirish. Texnika oliy o’quv yurtlarida chet tili kursi hozirgi vaqtda bir qator umumiy gumanitar fanlar orasida alohida o'rin tutadi. Ijtimoiy-iqtisodiy formatsiyalardagi o'zgarishlar, geosiyosiy, aloqa va axborot o'zgarishlari natijasida globallashuv xarakteridagi jarayonlar davlatlararo integratsiyani kuchaytirmoqda.

“Intensiv migratsiya oqimlari, birinchi navbatda ishchi kuchi, barcha mamlakatlar, xalqlar va shaxslar hayotidagi o‘zaro aloqalar va o‘zaro bog‘liqliklarning mustahkamlanishi” tabiiy ravishda “xalqaro yaqinlashish va o‘zaro ta’sir”iga olib keladi [1]. Chet tilini bilish "ko'p madaniyatli va ko'p tilli odamlar jamiyatida zamonaviy insonning muvaffaqiyatli hayoti" uchun ishonchli vosita bo'lib xizmat qiladi [1]. Hozirgi davrda oliy ta’limda chet tilini o‘qitishning asosiy vazifasi “chet tilini emas, balki chet tili yordamida yangi ijtimoiy-madaniy sharoitda, boy axborot oqimida harakat qilish, kognitiv, ta'lim, kasbiy va shaxsiy muammolarni hal qilishda mobil va faol bo’lishdir"[1].

Nofilologik oliy o’quv yurtlarida chet tili kursi ko'pincha o'quv rejasiga muvofiq maxsus kasbiy fanlardan oldin o’qitiladi, bu uni o'qitishning o'ziga xos xususiyatlariga ilg'orlikni kiritadi - chet tili "yangi kasbiy bilimlarni olish vositasi" bo'lishi mumkin va bo'lishi kerak”[2]. Shuning uchun chet tili madaniyatlararo ta'lim mazmunining barcha tarkibiy qismlari kasbiy yo'nalishga ega bo'lishi, talabaning kelajakdagi kasbiy faoliyatining ijtimoiy va predmetli kontekstlarini aks ettirishi kerak. (A. A. Verbitskiy) [3, 4]. A.K.Krupchenko ta’kidlaganidek, “chet tili mutaxassislikdan tobora ko‘proq mutaxassislik tiliga aylanib bormoqda,... shu sababli chet tilini o‘rgatish maqsadini amalga oshirish nafaqat

madaniyatlararo muloqot qobiliyatini rivojlantirish, balki ko'p madaniyatli makonda professional muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirish bilan ham bog‘liq"[2].

Bunda talabaning mustaqil ishini to`g`ri tashkil etish katta ahamiyatga ega. Talabaning mustaqil ishi - "Oliy ta'lim muassasasi tomonidan tashkil etilgan talabaning mustaqil o'quv faoliyati, faoliyatni (va harakatlarini) vaqt va makonda taqsimlash o'qituvchi tomonidan ta'lim jarayonining maqsadli va nazorat-baholash komponenti doirasida amalga oshiriladi."[5].

Shu bilan birga, "talabaning mustaqil ishini uslubiy ta'minlash muammosi - uning o'quv faoliyatining sub'ekti sifatida rivojlanishi muammosi, talabalarning mustaqil o'quv faoliyatini shakllantirish muammosidir"[5].

Bunda talabalarning mustaqil ishlarida “Keys stadi” usuli muhim o‘rin tutadi.

Tadqiqot materiallari va usullari. Talabaning aqliy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik modellarini “Case Study” (KS) usulini qo‘llash orqali loyihalash muvaffaqiyati ko‘p jihatdan ma’lum bir fanning mazmuniga bog‘liq. Keyinchalik, chet tilini o'qitishda KS dan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlarini ko'rib chiqamiz.

Chet tilida keys loyihalashda talaba auditoriyadan tashqari ishning bir qismini mustaqil bajarishini hisobga olish kerak.

Talabalarning chet tilida samarali mustaqil ishlarini tashkil etish uchun ulardan “topshiriq maqsadini, ularni bajarish tartibini bilishi, o‘quv qo‘llanmalaridan foydalana olishi, tayanch vositalarni qo‘llay olishi va vazifani bajarishda tegishli didaktik sharoitlarni hisobga olgan holda ularni yarata bilishi kerak”[6]. G. V. Rogova, F. M. Rabinovich, T. E. Saxarova talabalarning chet tilidagi matn bilan mustaqil ishlashi uchun aniq didaktik va uslubiy vositalar, jumladan, topshiriq va mashqlar, eslatmalar ("tajribadan kelib chiqib kristallangan, o'quv ishining chet tiliga nisbatan ob'ektiv ravishda mavjud bo'lgan optimal qoidalari" ni yaratish muhimligiga e'tiborni qaratadi"[6]. N.D.Galskova va N.I.Gez talabalarning “matnning strukturaviy va kompozitsion xususiyatlarini aniqlash, yangi faktlarni topish, ma’lum belgilarga ko‘ra ma’lumotlarni tanlash va guruhlash, voqelik, ma’lum tushunchalar asosida mazmunni bashorat qilish, tegishli nomlar, paragraflarning tahlilini o'tkazish, batafsil

o'rganishni talab qiladigan matn qismlarini topish" malakalarini shakllantirishning katta ahamiyatini ta'kidlaydilar"[7]. Shuning uchun, chet tilida keysni tuzish jarayonida uning tuzilishiga ushbu matndan foydalanishni osonlashtiradigan, "siz" ko'rishingiz mumkin bo'lgan "strukturaviy xususiyatlarni tanib olishga, ma'lumotni ajratib olishga imkon beradigan elementlarni qo'yish kerak"[8]. Texnika oliy o'quv yurtlarida chet tili darslarida KS dan foydalanish imkoniyatlarini hisobga olgan holda, E. A. Agafonova KS "talabalarning faol fikrlashiga e'tibor qaratishga imkon beradi, bu ulardan ma'lum til vositalarini bilishni talab qiladi" degan xulosaga keladi.[9]. M. V. Kuimova, D. E. Evdokimov va K. V. Fedorovlarning ta'kidlashicha, KS "qisqa vaqt ichida katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish va stress sharoitida qaror qabul qilish, muloqot qilish, kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirish kabi asosiy kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga qaratilgan. Bu esa nutq faoliyatining barcha turlarida - tinglash, gapirish, o'qish va yozish bo'yicha tilni bilish darajasi, talabalar konspekt matnlari, taqdimotlar tayyorlash, o'z fikrini himoya qilish, chet tilidan foydalangan holda muammoning echimini topish orqali shakllanadi"[10]. Bu haqda E.A.Agafonova shunday yozadi: "Keys bilan tanishish – muayyan mavzudagi matnni asl nusxada yoki biroz qisqartirish yoki biroz moslashtirish va keyinchalik tarjima qilish, mustaqil ravishda yechim izlash (chet tilida ichki monolog nutqi), jarayon tahlil- dars paytida vaziyatni tahlil qilish (zudlik bilan tayyorlangan monologik va dialogik nutq) - bularning barchasi kommunikativ vazifalarga misoldir" [9]. Shu bilan birga, "keys ustida ishlash bilan bog'liq muloqot, munozara, argumentlash, tavsif, taqqoslash, chet tilida gaplashish me'yorlari va qoidalariga rioya qilgan holda nutq xatti-harakatlarining to'g'ri strategiyasini ishlab chiqish ko'nikmalarini o'rgatadi "[9].

Chet tili darsida talabalarning intellektual faolligini rivojlantirish vositasi sifatida KS dan foydalanishning protsessual jihati o'qituvchi va talabalar faoliyatining bosqichlarida ifodalanishi mumkin.

Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish KS ni amalga oshirishning quyidagi asosiy bosqichlarini aniqlashga imkon berdi:

1. Keysni loyihalash bosqichi.

2. Talabalarni vaziyatni tahlil qilish faoliyatiga jalb qilish bosqichi (tashkiliy bosqich).

3. Talabaning keys tahlili, ish yuzasidan topshiriqlarni bajarish bo'yicha individual auditoriyadan tashqari ish bosqichi.

4. Talabalarning auditoriyadagi jamoaviy/guruh ishlari bosqichi, muhokama.

Talabalarning chet tilida vaziyatni tahlil qilish faoliyatini tashkil etish KS dan foydalanishga qo'shimcha talablarni qo'yadi.

Keysni loyihalash bosqichida uning mazmuni va ko'rinishini tanlashga qo'yiladigan umumiy talablarga qo'shimcha ravishda (syujet, axborot va uslubiy qismlarning mavjudligi, ma'lumotlarning ko'pligi, "intrigalar, jumboqlarning mavjudligi, izlash zarurati" qo'shimcha ma'lumot uchun, muhokamani qo'zg'atuvchi"[10], muammolilik va dramatiklashtirish va boshqalar), shuni hisobga olish kerakki, chet tilini o'qitish toifalari tizimida keys birinchi navbatda chet tilidagi matndir va chet tilidagi nutq faoliyatini o'rgatish matnni tushunish va yaratish qonuniyatlari bilan bog'liq [11].

Chet tilidagi matn nutq faoliyatidagi mashqlarini qurish uchun asosdir(tinglash, gapirish, o'qish, yozish). Shu bilan birga, V.V.Kupareva va A.Yu.Starkova ta'kidlashicha, bu "matn chet tilining tashib yuruvchilarining nutq mahsuloti tizimi bo'lib, til faoliyatining tizimlashtirilgan modeli sifatida alohida ahamiyatga ega va o'qitishning asosiy o'quv-uslubiy birliklaridan hisoblanadi"[11].

KS ni amalga oshirishning navbatdagi bosqichi - talabalarning guruhlarda ishlashini tashkil etish, muhokama qilish va yechimlarni taqdim etish emas - aksincha, chet tilida oldindan tayyorlanmagan og'zaki bayonotni shakllantirishni o'z ichiga oladi, bu "mazmunan yaxlitlik ... bilan tavsiflanadigan xabar bo'lib, bevosita nutq jarayonida uning yozma ravishda amalga oshirilishiga tayanmagan holda yaratilishi bilan farqlanadi"[13]. Muhokamadagi tayyorlanmagan nutqning psixologik xususiyatlari "muloqotning tabiiy sharoitlari uchun ham, sun'iy (ya'ni o'quv) sharoitlari uchun ham tubdan bir xil", "o'quv munozara ba'zi xususiyatlarga ega:

- unda sun'iylik elementi mavjud, bu munozara ona tilida emas, balki chet tilida olib borilishi bilan bog'liq.;

- o'quv munozarasi o'qituvchi tomonidan "tashkil qilinadi"[14].

KS usulini amalga oshirish uchun o'quv jarayonini loyihalashda chet tilini o'qitish pedagogikasi va psixologiyasining eng muhim uslubiy tamoyili - kommunikativlikni hisobga olmaslik mumkin emas.

E. I. Passovning fikriga ko'ra, "agar biz odamni chet tilida muloqot qilishga o'rgatmoqchi bo'lsak, buni muloqot sharoitida amalga oshirish kerak"[15].

Muloqotning asosiy vositasi nutq faoliyati - "faol, maqsadli, til tizimi vositalangan va aloqa vaziyati bilan shartlangan, xabarni uzatish va qabul qilish jarayoni, ya'ni ishlab chiqarish va qabul qilish jarayoni bilan belgilanadi"[3].

Til so‘zlovchi tomonidan so‘zlashuv jarayonida fikrni shakllantirish va ifodalash vositasidir.

Muloqotni amalga oshiradigan nutq faoliyatining quyidagi turlari (shakllari) ajralib turadi - gapirish, o'qish, tinglash, yozish [3].

Nutq faoliyati mahsuldor turlarining (og'zaki va yozish) natijasi "nutq faoliyatining moddiylashtirilgan timsoli" sifatida bayon, matn; nutq faoliyatining retseptiv turlarida (tinglash, o'qish / tarjima) bu matnning semantik mazmunini tushunish va keyingi nutqdir[16]. E. I. Passovning fikricha, chet tilidagi bayonot nutq muammosini hal qilishga qaratilganligi, asosiy fikrni rivojlantirishda taqdim etish ketma-ketligi sifatida mantiqiyligi bilan tavsiflanadi; strukturaviyligi/bog’langanligi; mahsuldorligi (yangilik); davomiyligi (keraksiz pauzalarning yo'qligi, fikrning mazmunli sintagmatikligi); mustaqillik; nutqning ekspressivligi bilan izohlanadi [15].

Chet tilini o'qitish jarayonining nutq yo'nalishi printsipi (kommunikativlik) o'quv jarayonini tashkil etish uning diqqat markazida (ijtimoiy nutq), motivatsiya, nutq sherikligi, nutq vositalaridan foydalanishdagi aloqa jarayoniga o'xshash bo'lishini talab qiladi. Bu real muloqot jarayonida amal qiladi[15]. Bu shuni anglatadiki, o'quvchilarni KS dan foydalanishga o'rgatishda talabalarni og'zaki (tinglash, gapirish) va yozma (o'qish, yozish) muloqotga jalb qilishi kerak.

KSni amalga oshirishda munozarani loyihalashda o'quv nutqiy vaziyatning quyidagi elementlarini hisobga olish kerak:

1. Vaziyat shartlari:

- vaziyatni tavsiflash (vaziyat haqida ma'lumot, muloqot ishtirokchilari haqida);
- nutqiy rag'batlantirish gapirishga chaqiruv sifatida (so'zlovchilarning vaziyatga munosabati, ularning konkret pozitsiyasi);

talaba zimmasiga yuklangan vazifa.

2. Talabaning nutqiy reaksiyasi.

Shu bilan birga, tasvirlangan vaziyatning shartlari talaba uchun qiziqarli bo'lishi, uning til imkoniyatlarini hisobga olgan holda ixcham shaklda taklif qilinishi kerak.

M.D.Ilyazova va A.I.Kurpeshevalar ta’kidlaganidek, “o‘quv-nutq vaziyati o‘quvchining ko‘zlangan kommunikativ vazifaga muvofiq nutq harakatini to‘g‘ri bajarishi uchun zarur va yetarli bo‘lgan aniq nutqiy va nutqiy bo‘lmagan shartlar yig‘indisidir”[17].

M. V. Baklashkina "ko'p madaniyatli shaxslararo muloqotda muvaffaqiyatli ishtirok etish uchun quyidagi sifatlarni shakllantirish va rivojlantirish kerak: empatiya, xayrixohlik, tabiiylik, konkretlik, tashabbuskorlik, tezkorlik, o'zini o'zi anglash" deb hisoblaydi[18] va quyidagi vazifalarni taklif etadi: 1) til; 2) kommunikativ-kognitiv; 3) kommunikativ-nutq, u «... ko'nikmalarga asoslangan shaxslararo muloqot ko'nikmalarini shakllantiradi va rivojlantiradi. Til birliklaridan doimiy o'zgaruvchan nutq holatlarida funktsional, erkin foydalanish.: suhbatdoshlarning ijtimoiy va kommunikativ rollariga, ularning holatiga, shaxsiy manfaatlariga, shuningdek muloqot holatiga qarab yaratilgan dialogik / polilogik matnni lingvistik vositalar bilan tanlash va o'zgartirish to'g'risida; muayyan vaziyat sharoitlariga, ishtirokchilarning ijtimoiy-kommunikativ rollariga, ularning kommunikativ vazifalariga qarab rolli o'yin shaklida sahnalashtirilgan dialog / polilogga.[12]; 4) ijtimoiy-madaniy vazifalar.

Natija va muhokamalar. Chet tilida keys yaratishning muhim jihati - o'qituvchi va talaba / talabalar o'rtasidagi o'zaro ta'sir vaziyatlari sifatida kommunikativ ta'limga

yo'naltirilgan vaziyatlarni loyihalash, o'rganishning mazmuni va shaxsiy muloqotning tabiati bilan belgilanadi[19].

I. S. Trifonovaning fikricha, faoliyatning uch fazali tuzilishiga ko'ra, bunday holat uch komponentli tuzilishga ega:

-"yo'naltirish bosqichi - kommunikativ vazifani shakllantirish (nutq faoliyatining motivatsiya-maqsadli va yo'naltiruvchi bosqichi.);

- bajaruvchi - kommunikativ vazifani hal qilish.;

- nazorat qilish - nazorat yoki o'z-o'zini nazorat qilish (o'qituvchining guruh bilan o'zaro munosabati) "[19].

M. V. Baklashkina bizning e'tiborimizni "shaxslararo muloqot madaniyatini rivojlantirish chet tilini o'rganish jarayonining zaruriy tarkibiy qismi" ekanligiga qaratadi [18]. Shu bilan birga, chet tilidagi shaxslararo muloqot madaniyati xulq-atvorning til, nutq, kommunikativ-stilistik va axloqiy me'yorlariga qanday rioya qilinishi, "ijtimoiy-madaniy xususiyatlar, muloqot holatlarining funktsional omillari, shuningdek, nutqning rivojlanish darajasi bilan belgilanadi. Bunda, uning ishtirokchilarining ona tilidagi kommunikativ madaniyati” inobatga olingan [18].

Darslarimizda I. N. Nikulitsa tomonidan ishlab chiqilgan “Debat” texnologiyasidan tez-tez foydalanamiz. Bunday o'yinning vazifasi nutqning mantiqiy chizig'iga rioya qilgan holda (tezis, argument, ma'lumotnoma), tanlangan nuqtai nazarni isbotlash, raqibni ishontirishdir [20]. "Debat" texnologiyasiga ko'ra, guruhni ikki jamoaga bo'lish ("Tasdiqlash" jamoasi va "Inkorlar" jamoasi), jamoalardan "ma'ruzachilar" ni ajratib ko'rsatish, bahslar va qarama-qarshiliklarni davralar bo'yicha yozib olish taklif etiladi. Keysda tasvirlangan aniq vaziyat "ijtimoiy jihatdan dolzarb" bo'lishi kerak [2]. M. A. Aryan ta'kidlaganidek, "ijtimoiy dolzarb o’quv va nutqiy vaziyatning eng muhim tarkibiy qismi - bu muloqot sub'ektining funktsional va kommunikativ xususiyatlari va ijtimoiy tavsiflari yig’indisi sifatida o’quv vaziyatining roli hisoblanadi"[21]. Rolli muloqotning samaradorligi, shuningdek, "ko'p jihatdan ta'lim va vaziyat rollarining to'g'ri tanlanganligi va muloqot ishtirokchilari o'rtasida taqsimlanganligiga bog'liq"[21].

Xulosa. Shunday qilib, xulosa qilishimiz mumkinki, oliy ta'lim muassasalarida chet tilini o'qitish nazariyasi va amaliyotini tahlil qilish, mustaqil va auditoriya ishlari jarayonida matn bilan ishlashni tashkil etish, talabalarning guruhli o'quv va kvaziprofessional faoliyatini amalga oshirish tajribasi o'quv kasbiy yo'naltirilgan nutq vaziyatlarida chet tili darslarida talabalarning intellektual faoliyatini rivojlantirish vositasi sifatida KS foydalanishning asosiy tamoyillarini aniqlash imkonini beradi.

Foydalanadigan adaboyotlar:

1. Galskova N. D. Ценности современного мира глобализации и межкультурное образование как ценность. Иностранные языки в школе. 2012. № 1. 3-11bb.

2 Krupchenko A. K. Профессиональная лингводидактика. Иностранные языки в школе. 2010. № 10. 28-30bb.

3 Verbitskiy A. A. Психолого-педагогические особенности контекстного обучения. M.: Знание, 1987. 109 b.

4.Verbitskiy A. A. Интегративно-контекстная модель формирования иноязычной профессиональной компетенции инженера. Moskva davlat lingvistika universiteti habarnomasi (Вестн. Москов. гос. лингвист. ун-та). 2008. № 539. 133-143bb.

5.Kurpesheva A. I. Формирование инвариантов иноязычной коммуникативной компетентности в процессе самостоятельной работы студента технического вуза. Pedagogika fanlari nomzodi dissertatsiyasi aftoreferati. Maxachkala 2013.24 b.

6. Rogova G. V. Va boshqalar. Методика обучения иностранным языкам в средней школе M.: Просвещение, 1991. 287b.

7. Galskova N. D. Gez. N. I. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика. O'quv qo'llanma M.: Академия, 2006. 336 b.

8. Kucherenko N. L. Особенности обучения чтению публицистических текстов в старших классах общеобразовательной школы. Иностранные языки в школе. 2009. № 2.18-22bb.

9. Agafonova E. A. К вопросу о применении метода Case-study и использовании Интернет-ресурсов как активных методов обучения иностранному языку в техническом вузе Молодой ученый. 2011. № 6, 2t. 114-116 bb.

10. Kuimova M. B. Метод Case-study в обучении иностранному языку студентов старших курсов неязыковых специальностей Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота, 2013. № 3 (21) 88-90бб.

11. Kupareva B. B. Starikova A. Y. Использование метода денотативного анализа иноязычного текста при обучении чтению в школе. Иностранные языки в школе. 2003. № 2. 16-19 bb.

12. Milrud R. P. Goncharova R. P. Теоретические и практические проблемы обучения пониманию коммуникативного смысла иноязычного текста. Иностранные языки в школе. 2003. № 1.12-18 bb.

13. Soklakova O. V. К обучению интонации устного неподготовленного монологического высказывания (на материале английского языка) Иностранные языки в школе. 2003. № 3.12-16 bb.

14Skalkin V. L. Rubenshteyn G. A. Учебная дискуссия как средство развития неподготовленной речи. Иностранные языки в школе. Спец. вып. «Золотые страницы». 2012. № 8. 18-25bb.

15. Passov E. I. Урок иностранного языка в средней школе М.: Просвещение, 1988. 223b.

16. Dolgorukov A. M. Практикум по общей социологии: Oliy o‘quv yurtlari uchun o‘quv qo‘llanma M.: Высш. шк., 2006. 296 b.

17. Ulyazova M. D. Kurpesheva A. I. Иноязычная коммуникативная компетентность инженера: сущность, структура, формирование в процессе самостоятельной работы: texnika mutaxassisliklari talabalari uchun uslubiy ko’rsatma: o‘quv-uslubiy qo‘llanma I-qism. Astraxan: AGTU nashriyoti,2012.32 b.

18. Baklashkina M. V Обучение иноязычному межличностному общению на занятиях по иностранному языку в школе и в вузе. Иностранные языки в школе. 2009. № 3. 9-16bb.

19Trifonova I. S. Ценностный потенциал коммуникативной ситуации в обучении иностранным языкам. Иностранные языки в школе. 2012. № 3.10-13 bb.

20. Niulitsa I. N. Использование технологии «дебаты» на уроках английского языка . Иностранные языки в школе. 2012. № 7. 38-41bb.

21. Ariyan M. A. Ролевое общение как фактор социального развития личности Иностранные языки в школе. 2011. № 7. 13-18 bb.